

Van stadswacht naar nieuwe gemeentepolitie? Gemeentelijk toezicht en handhaving in de openbare ruimte (2014). T. Eikenaar en B. van Stokkom (Radboud Universiteit, Nijmegen). Politiewetenschap 77

Doelstelling

Bijdragen aan theorievorming rondom toezicht en handhaving in de openbare ruimte binnen grote steden, speciaal met betrekking tot de samenwerking tussen politie en gemeentelijke toezichthouders en handhavers.

Inzicht verschaffen in het feitelijk opereren van diensten toezicht & handhaving van grote steden, de uitvoerende werkzaamheden van toezichthouders en handhavers, en de samenwerking met de politie.

Aanknopingspunten bieden voor een meer effectieve beleidsprogrammering en beleidsuitvoering binnen gemeenten, en voor versterking van de professionalisering van BOA's.

Aanknopingspunten bieden om de discussie met betrekking tot taakafbakening tussen politie en BOA's in de openbare ruimte helderder te voeren

Onderzoeksvragen

Hoofdvraag:

Welk beleid wordt gevoerd met betrekking tot de taakstelling en inzet van gemeentelijke toezichthouders en handhavers, en hoe verloopt de samenwerking – ook in termen van sturing en taakafbakening- met de politie?

Organisatorische inbedding en sturing binnen de gemeente

1. Hoe zijn de zes gemeentelijke diensten toezicht & handhaving organisatorisch ingebed en wat zijn de belangrijkste verschillen met betrekking tot de beleidsvoering
2. Met welke partners wordt samengewerkt en hoe wordt het beleid onderling afgestemd?
3. Welke sturingsproblemen doen zich voor rondom en in de diensten toezicht & handhaving?

Taakstelling en taakuitvoering

4. Wat zijn de doel- en taakstellingen met betrekking tot de inzet van toezichthouders en handhavers?
5. Op welke manieren wordt de taakuitvoering ter hand genomen en welke bijzondere ontwikkelingen doen zich daarin voor?
6. In hoeverre sluit de professionaliteit van toezichthouders en handhavers aan bij de gestelde doelen en taken?

Samenwerking en afstemming met de politie

7. Hoe verloopt de samenwerking tussen de politie en gemeentelijke toezichthouders en handhavers, en wat is de impact van formele afspraken op de samenwerking?
8. Hoe verloopt de samenwerking in specifieke projecten en teamverbanden van politiemensen en toezichthouders en handhavers?
9. In welke opzichten fungeert de politie als operationele regievoerder?
10. In welke opzichten worden gemeentelijke toezichthouders en handhavers als vervangers van de politie gepercipieerd?

Methoden van onderzoek

- documentenanalyse
- interviews: per gemeente zijn ca. 16 sleutelpersonen (totaal 96) vanuit de toezicht-organisaties, politie en gemeente

Uitgevoerd in:

Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Eindhoven, Tilburg en Nijmegen

Samenvatting

Gemeentelijk toezichthouders en handhavers blijken hun oorspronkelijke 'Melkertverleden' (project voor langdurig werklozen) achter zich te hebben gelaten en hebben zich veelal ontwikkeld tot professionele Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA's). Zij houden toezicht op straat – van parkeerhandhaving en de bestrijding van alledaagse overlast, tot inzet tijdens evenementen en in uitgaansgebieden. Het vakgebied is dus sterk in ontwikkeling, maar er is niet zozeer sprake van een groei naar een nieuwe 'gemeentepolitie' met functionarissen die uitgebreide gewelds- en opsporingsbevoegdheden hebben.

Het onderzoek is toegespitst op zes grote Nederlandse steden: in Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Eindhoven, Tilburg en Nijmegen is een groot aantal betrokkenen geïnterviewd.

Hoewel taken en doelstellingen overeenstemming vertonen, loopt het beleid in de zes steden sterk uiteen en worden overlastproblemen op uiteenlopende manieren aangepakt. Het onderzoek biedt goed zicht op de vaak wat stoeve samenwerking met de politie. De relatie tussen beide partijen kenmerkt zich eerder door afzijdigheid dan door wederzijdse uitwisseling en ondersteuning. Veel betrokkenen van zowel gemeente als politie zijn voorstander van samenwerking op voet van gelijkheid. De onderzoekers pleiten daarom voor het afschaffen van de formele 'operationele regie' door de politie en voor een meer coherente invulling van het takenpakket van de gemeentelijk toezichthouders en handhavers.